



Mångfunktionella utomhusmiljöer som främjar

- **hälsa**
- **inlärning**
- **hållbarhet**

Öxnehaga Fo:s team;

Johan Sandberg, bitr. förskolechef

Gethagens förskola;

- Anna Gidlund
- Hanna Persson

Kalvhagens förskola;

- Lena Nydén
- Maria Sandgren

Kohagens förskola;

- Marcus Florin

Oxhagens förskola

- Marie Andersson

Mål: Utnyttja förskolegårdarnas fulla potential

Förändringar:

Gemensamt för alla våra förskolegårdar;

Förskolechef Charlotte Sundqvist och teamet hade den 20 mars ett möte med vår kontaktperson; Maths Carlgren på Vätterhem. Då samtalade vi om vad ev. Vätterhem kunde bidra med. Redan då fick vi löfte om pallkragar, jord, plantor, bark och träd. Detta kom sedan till förskolegårdarna.

29 mars mejlade Johan Sandberg till Maths Carlgren ”önskelistan” dvs. barn och personals önskemål om förändringar av gårdarna.

Den 27 april hade förskolechef Charlotte Sundqvist och bitr. förskolechef Johan Sandberg ett möte med Nedo Sever, lokalplanerare i Jönköpings kommun. Då gick vi igenom

”önskelistan”. Nedo Sever lovade att ta kontakt med Maths Carlgren för att gemensamt se vad som kunde vara genomförbart.

Under sommaren slutade Nedo Sever sin tjänst och ingen kontakt togs med Maths Carlgren innan dess.

8 september fick bitr. förskolechefen Johan Sandberg kontakt med Anna Hackberg som är ny lokalplanerare i kommunen. Anna visste inget om projektet, hon ska leta efter ev.

mötesanteckningar från Nedos möte med oss, Johan mejlar över ”önskelistan”, Anna fick telefonnummer till vår kontaktperson på Vätterhem; Maths Carlgren.

Både Maths och Anna är inbjudna till den 11 oktober.

I fredags 29 september hade vi på Öxnehaga förskolor planeringsdag. Under em. hade jag tagit hjälp av Magnus Apelqvist, Biosfärområde Östra vätterbranterna och 3 personer som Magnus kände; Manne Ryttman, Martha Wägéus och Gudrun Käll. De hade en inspirationseftermiddag med fyra stationer som medarbetarna fick pröva på.

Stationsuppgifterna gick i hållbarhets, inlärnings och hälsan tecken. Här fick vi inspiration i vårt arbete. Vi på Öxnehaga har även detta läsår ett gemensamt projekt; **skogen** på alla avdelningar. Under vår fikapaus fick Magnus möjlighet att informera alla medarbetarna om biosfärområdet.

Kalvhagens förskola

Mål: Utnyttja förskolegårdarnas fulla potential

Bakgrund: Vi ville få igång mer lek på gården tillsammans och nyttja mer av gårdens ytor. Vi frågade våra barn vad dom ville göra och ha på gården. Barnen på Regnbågen "ritpratade". Dom svarade mer fåglar-kojor-mer fruktträd-mer lekar-fotbollsmål mm.sen utgick vi från detta.

Förändringar: Vi har fått i gång lekstationer på olika delar av gården.

Fått tre fruktträd.

Två fågelholkar som barnen målat.

Fått planteringslådor med jordgubbe och blåbärsplantor.

Fått bark till våra buskage.

Till viss del bortrensning av taggbuskar.

Körsbärsträd från Gethagen .

Resultat: Tester och mätningar. Vi gjorde en mätning efter en termin med enkelt "kryss system" där vi observerat barnens intresse och deltagande vid lekar och stationer samma sak vid pallkragarna. Hade även några mätningar med tre burkar med tre olika ansiktsuttryck på. En glad, en ledsen, och en "vet ej "gubbe på. Barnen fick lägga boll i den muggen som dom upplevde stämde med hur dom upplevt aktiviteten.

Såg att aktiviteten avstannade vid pallkragarna. Samma sak gällde lekstationerna. Fanns inga egna initiativ till att vilja göra detta själva.

Vi gjorde då bilder på material som vi använde till stationerna och satte dessa på barnens höjd i uteförråden.

Summering: Med hjälp av bilderna i förråden ökar intresset för dessa aktiviteter. Materialet kommer ut nu mycket oftare och det görs mer stationer spontant.

Med tanke på pallkragar måste vi odla mer ätbara grödor. Så det blir större intresse.

Nästa steg: Fortsätta locka till lek och stationer. Tillföra musik som gör det ännu roligare.

Försöka få fler personal engagerade

Odla mer ätbara grödor som barnen kan äta lukta tillaga med.

Skulle gärna vilja gå vidare med en liten skogsträdgård. Där man skulle kunna ha ett lärande om olika växter och djur. Känna ett ansvar över och sköta om.

Försöka få hit de buskar vi väntar på. Härlig plats för lek solskydd och vila..

Gethagens förskola

Mål: Utnyttja förskole gårdarnas fulla potential

Bakgrund: Vi valde detta område eftersom vi såg att gården med dess stora skog och grönområden inte användes av barnen (varken av de äldre eller de yngre barnen). Det som användes var tex gungor och cyklar på asfalten. Ibland även sandlådor. Vi tyckte att skogen behövde utnyttjas eftersom det är en så stor del av vår gård. Öxnehaga förskole område har också som gemensamt projekt: Skogen. Det var en av anledningarna till att vi valde att fokusera på att utnyttja skogen. Vår utgångspunkt på gården var:

- Gården består av hälften kuperad skog (ek, björk, gran, rönnbär, körsbär, björnbär, hallon, hägg mm) och hälften gräsytor och lite asfalt.
- Det finns fyra olika sandytor, två med byggsand och två med lek och klätterredskap.
- En sandyta har solskydd.
- En inhägnad med fyra gungor.
- En hinderbana.
- En vattenfallsbana.
- En lekstuga.
- En trappa.
- Många backar.
- Ett flertal förråd.
- En bäck i skogen.
- Det finns två stora förvaringslådor som är placerade nära vattenfallsbanan och vid en av sandlådorna.
- Vi har ett plommonträd och ett antal vinbärsbuskar, hallonsnår
- Vi har en grillplats.
- Två komposter

Genom observationer av barnens rörelser på gården och samtal med kollegor så beslutade vi att fokusera början av projektet på skogsdelen av gården.

Förändringar: Efter ett antal enkla mätningar med hjälp av kryss-system av var barn och pedagoger befinner sig när vi är ute på gården, har vi upptäckt att barnen befinner sig mer ofta i skogen och på våra grönområden. Personalmässig förflyttning. Ta barnen ut i skogen. Avdelningarna har planterat både inne och ute växter och fröer vi tagit hemifrån och även fått från bla Vätterhem och Ellen Almers, Vi har byggt en pil koja och flera pilstaket, satt upp pallkragar som vi fått av Vätterhem, vi har anlagt en skogsträdgård och byggt flera lasagner. Vaktmästaren har gjort gångar med röjsåg i skogen. Vi har gått gångarna med barnen. Vi har monterat ihop fågelholkar, insektsbon, fjärilsmatare som vi har satt upp i träden.

Agera:

Vad har vi lärt oss:

Kan vi införa förändringen?

Ska vi släppa denna förändring?

Planera:

Problemet: Vi upplever att inte hela gården används, asfalten och de fasta lekredskapen används.

Barnen är där personalen är.

Skogen och bäcken är outnyttjad.

Vad ska göras? Personalen ska vara vid bäcken och i de skogiga delarna av gården. All personal ska göra detta vid de tillfällen som ges.

Hur mäter vi resultatet?

Vi räknar antal barn som är i skogen och vid bäcken från testets början i mitten av mars till 23 april.

Studera:

Eftersom målet var att utnyttja hela gården så finner vi testet/försöken lyckade. Många av (de äldre?)barnen går själva ut i skogen och bäcken och det är möjligen det som gör att de andra barnen följer med. Skogen och bäcken används nu av barnen. Vi ser också att barnen springer och klättrar mer än tidigare. Leken har utvecklats från att ha varit begränsad till asfalt/gungor/cyklar till att involvera flera barn som leker flera olika lekar tillsammans.

Fungerar/fungerar inte: Det som behöver utvecklas är nog fortfarande personalens täckning över gården för att ta till vara på lek och lärande tillfällen, utmana leken vidare.

Göra:

En svårighet har varit att kunna vara närvarande vid bäcken och skogen . En annan svårighet, pga tidsbrist, har varit att sammanställa antal barn vid varje tillfälle. Men en markant skillnad från i mitten av mars märks tydligt. Från att inga barn har varit i skogen eller vid bäcken till att barnen går in i skogen frivilligt, går över bäcken samt är i bäcken. Antalet förfrågningar från barnen att få gå till bäcken har också ökat från starten till 23 april.

Agera:

Vad har vi lärt oss: Efter sommaren tycker vi att det har stannat av lite med att barnen går in i skogen och bäcken. Vi måste ta tag i detta igen och påminna om att skogen, bäcken och skogsträdgården finns.

Kan vi införa förändringen? Vi måste starta upp detta igen.

Ska vi släppa denna förändring?

Planera:

- **Problemet:** Vi upplever att inte hela gården används, asfalten och de fasta lekredskapen används.

- Barnen är där personalen är.

- Skogen och bäcken är outnyttjad.

Vad ska göras? Personalen ska vara vid bäcken och i de skogiga delarna av gården. All personal ska göra detta vid de tillfällen som ges.

Hur mäter vi resultatet?

Vi räknar antal barn som är i skogen och vid bäcken från testets början i mitten av mars till 23 april.

Studera:

Eftersom målet var att utnyttja hela gården så finner vi testet/försöken lyckade. Många av (de äldre?) barnen går själva ut i skogen och bäcken och det är möjligen det som gör att de andra barnen följer med. Skogen och bäcken används nu av barnen. Vi ser också att barnen springer och klättrar mer än tidigare. Leken har utvecklats från att ha varit begränsad till asfalt/gungor/cyklar till att involvera flera barn som leker flera olika lekar tillsammans.

Fungerar/fungerar inte: Det som behöver utvecklas är nog fortfarande personalens täckning över gården för att ta till vara på lek och lärande tillfällen, utmana leken vidare.

Göra:

En svårighet har varit att kunna vara närvarande vid bäcken och skogen. En annan svårighet, pga tidsbrist, har varit att sammanställa antal barn vid varje tillfälle. Men en markant skillnad från i mitten av mars märks tydligt. Från att inga barn har varit i skogen eller vid bäcken till att barnen går in i skogen frivilligt, går över bäcken samt är i bäcken. Antalet förfrågningar från barnen att få gå till bäcken har också ökat från starten till 23 april.

Resultat: Barnen är oftare spontana och går själva ut i skogen och leker eller upptäcker något i en stubbe. En del barn kommer och hämtar en vuxen för "att gå ut i skogen"

Vi tycker oss märka att många föräldrar har ändrat sin inställning till "skogen" och även att vi är ute mycket och ibland blir blöta och smutsiga. Vi har haft föräldrar samverka under året och det har vi förlagt utomhus för att kunna visa konkret och fysiskt vad vi gör på gården.

Summering: Vi har fått en ännu bättre gård där det finns många olika platser att både leka, upptäcka, utforska och finna lugn och ro. Barnen vill vara ute och vi upplever att barnen visar en större hänsyn till sin gård, det är inte lika mycket förstörelse längre. Vi personal har fått en större medvetenhet om att gården är en lärande och pedagogisk plats. Vi har blivit bättre på att planera våra utevistelser och bedriva pedagogisk verksamhet där.

Nästa steg: Utveckla asfalten. Gång från asfalten ut till skogen? Cykla på fler ställen kan vi få till en cykelväg i skogen? Lekar både på asfalt och i skogen och på grönområden. Bygga komposter? Höns och en hönsgård och ev få till ett samarbete med våra grannar i trygghetsboendet

Kohagens förskola

Mål: Utnyttja förskole gårdarnas fulla potential

Bakgrund:

Vi på kohagens förskola såg att barnen inte utnyttjar hela gårdens potential och ville därför ändra på detta. Det var många tankar och funderingar till hur vi skulle kunna få barnen att nyttja alla ytor på gården. Det första som dyker upp i huvudet är en massa saker man vill ha för att kunna förbättra gården, såsom motorikbana, vattenbana och olika redskap. Eftersom vi inte kommer att "få" dessa material direkt utan det är önskemål fick vi fokusera på det vi kan förbättra i nuläget. Jag har studerat och observerat barnens olika rörelsemönster för att se vilka ytor de leker på och hur länge de leker på dessa ytor vid ett flertal tillfällen. Men också

vilka ytor de inte leker på. Vår gård består av mycket olika sandlådor av olika storlekar och mindre gräsytor. På gården finns också mycket asfalt och en del buskar och träd av olika slag.

Förändringar:

Vi har valt att fokusera på olika stationer för att få barnen att röra sig mer på de ytor som inte har utnyttjats. Vi har fokuserat på tre olika stationer för att få barnen att röra på sig mer genom planerade lekar/stationer. Tanken är att dessa tre stationer ska leda till en hinderbana. Det har varit jag som har drivit detta förbättringsarbete framåt och det har varit väldigt svårt att få med sig de andra kollegorna i huset.

Jag har även odlat solrosor inne tillsammans med barnen, dessa solrosor fick barnen odla i plastglas som de sedan fick ta hem när det börjat växa. Vi har även fått 4 stycken pallkragar och jord av vätterhem för att odla ute. I dessa pallkragar har vi odlat bland annat solrosor, jordgubbar, smultron, morötter, sallad, ärtor, vårlök, blåbär och gräslök. Vi har även av vår vaktmästare på förskolan fått 2 stycken fågelholkar som barnen har fått måla och tillsammans med personal sätta upp i träden. Av Vätterhem har vi också fått målarfärg för att kunna måla en stor sten till en nyckelpiga.

Resultat:

Det vi tydligt har kunnat se är att barnen är mer på de ytor där de inte var innan. Barnen efterfrågar om att få göra dessa stationer och plockar även fram material själva för att leka på dessa ytor. Barnen visar även sina föräldrar vad vi gjort och vill gärna visa dem när de kommer för att hämta dem, många barn vill även att deras föräldrar ska pröva stationerna. Vi kan tydligt se att barnen är stolta över dessa stationer och att de klarar av att springa/gå banan själva. Vi ser också att de barn som inte till en början vågade själva utan behövde mer stöd av en vuxen nu klarar stationerna på egen hand. Vi har tydligt märkt att barnen har tyckt att dessa stationer har varit roligt men för att vara på den säkra sidan har jag gjort mätningar vid ett par tillfällen. Mätningen gick till på följande sätt: Barnen fick en och en gå in i ett rum där det på golvet stod tre burkar som var och en var markerad med en mun. På den ena burken var det en ledsen mun, på den andra burken var det en neutral mun och på den tredje burken var det en glad mun. Barnet som var i rummet fick lägga ner en liten flörtkula i den burk som mest motsvarade känslan barnet haft av stationerna. När alla barn lagt i sin flörtkula lade vi upp dem på rader framför burkarna, återigen såg vi tydligt att barnen uppskattat stationerna. Tre gånger gjorde jag liknande mätningar och alla tre gånger var det klart övervägande att barnen haft det roligt.



Vi har även märkt att barnen har fått ett ökat intresse för att odla och har efterfrågat att få odla mer, de tyckte att det var roligt att först få odla för att sedan äta upp det vi odlat. När det gäller de två fågelholkar vi har satt upp har det tyvärr inte varit några fåglar som har bosatt sig, däremot har det varit flera småfåglar som har varit där och tittat.

Summering:

Jag har tydligt märkt på barngruppen att barnen har blivit mer medvetna om gårdens olika ytor och de har tyckt att det var väldigt roligt med dessa stationer vi haft. Att barnen vill stanna kvar för att leka efter avslutad aktivitet är ett bra betyg men även att de vill visa sina föräldrar vad vi gjort är ett gott betyg av att det varit lyckat. Barnen har under denna period fått göra många roliga saker som att odla inomhus, odla utomhus i pallkragar för att vattna, rensa och sköta om det vi odlat. Barnen har fått skapa och bygga och sätta upp fågelholkar för att sedan följa detta förlopp.

Nästa steg:

Nu när barnen har haft så roligt vid dessa stationer och det varit så lyckat vill jag inte släppa detta. Jag vill i stället utveckla stationerna och kanske lägga till någon till för att utveckla leken till en annan nivå. Målet är att utveckla stationerna till en hinderbana där barnen ska kunna springa runt själva. Ett annat delmål jag har är att få med de andra avdelningarna på detta utvecklingsarbete.

När det gäller odlandet ska jag försöka att odla mer med barnen, både inne och ute. Vi ska även klättra upp och titta in i fågelholkarna för att se om det varit något/någon som varit inne i holkarna, vad vi har sett har det bara varit rörelse utanför.

I väntan på beslut av Vätterhem om vi kommer att få något av våra önskemål kan vi bara göra vårt bästa för att försöka att utnyttja hela gårdens potential och låta barnen ha roligt.